21e Jaar, No. 135. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 20 November 1849.

DE NOORD-BRABANTER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS PRIJS.
Voor de Stad. . . . f 12.
Franco per post . . » 14.

ADVERTENTIEN.
15 cents de regel.

(*Verschijnende driemalen in de week*: Dingsdag, Donderdag *en* Zaturdag.)

De Staatsraad Gouverneur der Provincie Noord-Brabant;

Brengt bij deze ter kennis van een iegelijk wien zulks aangaat, dat, bij een Belgisch koninklijk besluit dd. 22 october ll., het vigerend Reglement van Policie op het Belgisch gedeelte des Kanaals van *Maastricht* naar *'s Hertogenbosch*, in dier voege is gewijzigd geworden, dat de ingang in voormeld gedeelte der genoemde vaart, en de toelating in de Sassen der daarin aanwezige Sluizen, is verboden voor de schepen van allerlei aard, welke niet een vrij boord boven het water van *vijf en twintig centimeters* (Nederlandsche duimen) hebben; alles inbegrepen gangboord en hoogsel, (*bord tingle*) onverschillig of het hoogsel een waterboord zij, een geheel uitmakende met het gangboord, of dat hetzelve is zamengesteld uit losse hoogsels, die hecht te zamen en aan het vaartuig bevestigd en met werk digtgestopt zijn, zoodanig dat het water niet in het vaartuig kan dringen.

's Hertogenbosch, den 16 *November* 1849.

De Staatsraad, Gouverneur voorn.
A. J. BORRET.

DE TOELATING
VAN DEN HEER
van Hoëvell.

De heer *van Hoëvell*, gewezen Predikant te Batavia is als Lid der Tweede Kamer toegelaten. Toen wij indertijd vernamen dat over zijne verkiezing als zoodanig sprake was, hebben wij daarover eenige beschouwingen medegedeeld en de bepaling van art. 91 der grondwet, welke de *geestelijken* EN *de bedienaren der godsdienst* van het Lidmaatschap der Staten-Generaal uitsluit, naar de letter opnemende, betwijfelden wij, of de heer *van Hoëvell* wel verkiesbaar was, althans wanneer wij ons de vraag voorstelden of een *bedienaar der godsdienst*, die of tijdelijk of voor goed zijne *bediening* nederlegt, ook ophoudt *geestelijk* te zijn.

Deze beschouwingen schijnen niet geheel van belang ontbloot te zijn geweest; immers ook bij de commissie, welke met het onderzoek der geloofsbrieven van den heer *van Hoëvell* belast is geweest, rees dezelfde zwarigheid op, gesproten uit genoemd artikel der grondwet.

Uit het rapport der Commissie blijkt, dat de heer *van Hoëvell* alles gedaan heeft, wat in zijn vermogen was om zich van den titel van *bedienaar der godsdienst* te ontdoen. Hij heeft van den koning een eervol ontslag gevraagd en verkregen uit zijne betrekking als predikant bij de Ned. Hervormde gemeente in Indie, met magtiging om zijne aanspraak op pensioen te doen gelden. De commissie heeft echter geoordeeld, dat dit eervol ontslag hem nog niet had doen ophouden *geestelijk* te zijn en vond dus bezwaar in zijne toelating als Lid der Tweede Kamer. Later heeft de heer *van Hoëvell* nog meer gedaan: hij heeft aan de commissie medegedeeld eene missive, waaruit blijkt dat hij afstand deed van zijn regt tot uitoefening der predikdienst, hem door het Prov. Kerkbestuur van Friesland verleend, met de bevoegdheid en al de regten die daaraan verbonden mogten wezen. De commissie vond nu wel, dat het nog niet genoegzaam door een kerkelijk gezag was verklaard, dat de heer *van Hoëvell* op deze wijze het radikaal van *geestelijke* had verloren, en zij stelde zich de vraag voor, of de gedane verklaring door den heer van Hoëvell zelve voldoende te achten was. En zonder die vraag te beantwoorden, althans in het tot heden bekende verslag dier zitting komt niets van die beantwoording voor, meent de commissie daarin geene genoegzame reden te vinden tot het weigeren der toelating en stelt zij mitsdien de toelating voor.

Zonderling mag deze redeneertrant der Commissie en de daaruit gevolgde conclusie voorkomen: wij vermeenen echter duidelijk daaruit het voornemen te bespeuren, om alleen de daadzaken bloot te leggen en dan aan de Kamer zelve de beslissing van het geschilpunt over te laten.

De heer *Groen van Prinsterer* was de eenige die zich de zaak aantrok. Hij vereenigde zich met de conclusie der commissie, doch niet met hare motieven. Trouwens die motieven moesten natuurlijkerwijze tot eene geheel tegenoverstelde conclusie leiden. De heer *Groen* moest dus nieuwe motieven voorbrengen en dit deed hij. Na eerst te hebben doen uitkomen, dat indien de conclusie der commissie, op de daarop uitgebragte motieven aangenomen werd, eene onwenschelijke, onraadzame en nadeelige ongelijkheid tusschen de geestelijken der onderscheidene gezindheden zou kunnen bestaan, treedt de heer *Groen* in een onderzoek van art. 91 der grondwet op de woorden *geestelijken en bedienaren der godsdienst*. Uit het geen bij het onderzoek der grondwets-herziening is voorgevallen, uit de memorie van toelichting, de bedenkingen der afdeelingen en de antwoorden der Regering maakt de heer *Groen* de gevolgtrekking, dat de uitlegging, door de Regering aan art. 91 gegeven, namelijk: »dat »de geestelijken en bedienaren van de godsdienst geene leden der Kamer behooren te »zijn, omdat hunne roeping niet is, zoolang »zij herderlijke waardigheid bekleeden, zich »met staatkundige zaken dezer wereld bezig »te houden," de ware is van den zin van dat artikel en dat men dus geen Lid der Kamer kan zijn, zoolang men *werkelijk zijne herderlijke waardigheid bekleedt*. Waaruit dan ook, na des heeren *Groen* gevoelen; volgt, dat een R. K. geestelijke, die hij erkent dat altijd *geestelijk* blijft, tot de Kamer zou kunnen toegelaten worden, wanneer hij *den geestelijken stand niet waarneemt* hetgeen toch wel zal moeten beduiden *wanneer hij zijne herderlijke waardigheid niet bekleedt*. Zoodat naar des sprekers oordeel, art. 91 der Grondwet niet slaat op het *karakter van geestelyke* maar op de *gelyktydige dienstwaarneming van lid der Kamer en van geestelyke of bedienaar der godsdienst*.

Daar geen der Leden of ministers opgestaan is om den heer *Groen* in zijne interpretatie van art. 91 der grondwet te bestrijden en de heer *van Hoëvell* als Lid der Kamer aangenomen is, moet men het er voor houden dat èn de Regering èn de Kamer zich met die interpretatie vereenigd hebben en kunnen wij haar als eene uitgemaakte zaak beschouwen.

Wel doet het ons leed dat geen der Catholijke Leden van de Tweede Kamer opgestaan is, om daarvan akte te nemen, doch dit kan het gebeurde en het vastgestelde niet verzwakken.

Men zegge niet: een catholijk priester zal niet tot lid der Tweede Kamer gekozen worden, en gekozen wordende zal hij niet aannemen. Dit voor dezen oogenblik aangenomen, wie kan voor de toekomst instaan? zal in zulk geval het regt genoegzaam gevestigd zijn, nu geen enkel catholijk lid der Kamer in die oogenblikken het woord gevoerd heeft? Theoretisch ja! maar praktisch? . . .

Wanneer nu een priester, zonder herderlijke bediening, of een afgetreden of gepensionneerd Catholijk geestelijke tot Lid der Tweede Kamer benoemd wordt, zal men hem dus niet kunnen weren. Wanneer dus een leeraar aan een onzer seminarien benoemd werd, zal men hem dan uitsluiten? Neen voorzeker: want hij bekleedt geen herderlijke bediening. Wij vereenigen ons gaarne met deze interpretatie van art. 91 der grondwet; daardoor wordt ten minste het interdikt op eene klasse der Nederlandsche burgerij, waartegen wij ons toenmaals

verhieven, eenigzins verzacht.

Wij verwachten daarom juist niet, dat nog spoedig een Catholijk priester tot Lid van de Tweede Kamer zal benoemd worden, toch het is ons wel, dat de *quæstio juris* uitgemaakt is, en die is uitgemaakt, of wij weten niet meer wat Grondwet en wat Tweede Kamer is.

ITALIE.

In den *Observatore romano* van den 5 november lezen wij :

»Een aantal bewoners van Frascati hebben zich beleedigd geacht omdat wij in ons blad gezegd zouden hebben, dat de moordenaar van den graaf Rossi op een te Frascati gehouden feestmaal aangewezen was, waaruit afgeleid zou kunnen worden, dat de gezegde bewoners de hand in dat snood komplot hebben gehad.

Wij moeten verklaren dat geen enkel burger van Frascati dat feestmaal bijwoonde, daar bijna al de gasten vreemdelingen waren.

— De luitenant-generaal prins Orsini, minister van oorlog heeft zijn tractement van eene maand afgestaan ten behoeve der armste militaire huisgezinnen. De heer Jacobini heeft van zijne zijde de helft van zijn maandelijksch dubbel tractement afgestaan, hetwelk hem toegekend is, als belast met de beide portefeuilles van koophandel en openbare werken.

— Krachtens een bevel van den minister van oorlog zal voortaan de soldij der onder-officieren en soldaten geregeld worden naar het reglement van 20 April 1845, aangezien de omstandigheden, welke hun eene hoogere soldij hadden doen toekennen, niet meer aanwezig zijn.

— Het Romeinsche gouvernement heeft den heer Ferlini naar Rome uitgenoodigd, om verslag te doen zijner nasporingen, betrekkelijk twee plannen van spoorwegen, als: van Castel-Franco naar Povietta en van Castel-Franco naar Ancona.

— Uit Foligno wordt van den 29 october gemeld :

»Gisteren avond zagen wij hier een twintigtal Spaansche soldaten inkomen, die met de Oostenrijkers deel kwamen nemen aan eenen blijden maaltijd, op het plein Spaden onder den blooten hemel aangelegd. Binnen eenige dagen zullen de Tyroler jagers, die ons garnisoen uitmaken naar Lombardije vertrekken ; zij zullen door twee kompagnien Weener vrijwilligers vervangen worden.

— In de zitting der afgevaardigden te Turyn van den 10 November heeft de heer Turcotti het woord gevraagd, om aan te kondigen dat hij den minister van justitie interpelleren zal betrekkelijk den toestand, waarin de Paus zich thans bevindt. Het Piemonteesche volk, zegt de redenaar, gelooft niet dat de Paus vrij in zijne handelingen is, maar slaaf der diplomatie. Ik wenschte dat het ministerie verklaarde of het den Paus vrij staat briefwisseling te houden met wien hij goedvindt en vooral of hij zulks met den Sardinischen afgezant doen mag.

De minister van openbaar onderwijs heeft bij afwezigheid der overige ministers gezegd, dat de minister van buitenlandsche zaken die vraag beter beantwoorden zal dan de minister van justitie.

In dezelfde zitting heeft de Kamer met 94 tegen 13 het wets-ontwerp aangenomen waarbij de steden Menton en Roquebrune aan het koningrijk Sardinie vereenigd worden, zij zullen voortaan op dezelfde wijze worden beheerd als de overige gedeelten van den Sardinischen Staat.

— Uit Turyn wordt geschreven :

»De revolutionnaire geest teistert Piemont met wreedheid ; de verschrikkelijke lessen van Novaro zijn niet genoegzaam om de democraten van dit land te verlichten en te verbeteren. Het is droevig te zeggen, doch het is waar. De staatkundige aangelegenheden te Turyn gaan met moeite vooruit. De koning is zeer ongerust en ontevreden over al de plagerijen welke de vijanden der monarchale orde in Italie hem aandoen. De minister d'Azeglio is vol goede bedoelingen, voortreffelijke inzigten, doch ongelukkigerwijs geeft hij te spoedig toe en verdedigt hij niet genoegzaam de voorregten der kroon. Er is in het ministerie eene partij, welke de Kamer zou willen ontbinden en nieuwe verkiezingen doen plaats hebben. De koning zou in eene kernachtige proclamatie een beroep op het land doen; men verwacht veel van dat denkbeeld, maar de voorzitter van den raad verzet er zich tegen en zegt dat de zaken nog niet tot rijpheid gekomen zijn.

»Wat zal nu het einde van al dat strijden wezen ? Helaas ! het is ligt te voorzien. Of Piemont zal in revolutionnaire beroeringen voortgesleept worden en dan zal de vreemde oorlog het weder met eenen noodlottigen en kostbaren inval komen treffen; of het gouvernement met kracht handelende, zal de vrijheid treffen om de losbandigheid te temmen en dan zal het gedaan zijn met het constitutionneel regeringsstelsel in Italie; zoo waar is het dat dáár zoo wel als hier, als overal, de ware vrijheid geene gevaarlijkere vijanden heeft, dan hare valsche vrienden, de ultra-democraten.

TURKIJE.

Konstantinopel 31 *October*. Het gouvernement heeft nog geen antwoord uit St. Petersburg ontvangen.

SPANJE.

Madrid 10 *November*. Het voorstel van den heer Olozoga betrekkelijk het overleggen der bescheiden over de buitenlandsche staatkunde van Spanje is gisteren door de Kamer met 107 tegen 29 stemmen verworpen.

De minister van buitenlandsche zaken heeft in de zitting van gisteren verklaard dat bevel gegeven was de spaansche troepen der expeditie van Italie te doen terugkeeren.

Beurs van Madrid, 12 *Nov*. Ardoins c. 27$\frac{7}{8}$; 4 p. c. Id. 10 5 p. c. 11$\frac{1}{8}$; Fr. uitg: 5$\frac{7}{8}$; Coupons 6$\frac{1}{2}$.

DENEMARKEN.

Kiel, 12 *November*. Men gelooft dat de vredes-onderhandelingen thans te Koppenhagen zullen gevoerd worden. De baron Blome von Falkenberg is uitgenoodigd zich derwaarts te begeven en zal den 14 vertrekken. De heeren Pechlin en Usedom zullen ook met hetzelfde doel naar Koppenhagen gaan.

DUITSCHLAND.

Weenen, 12 *November*. Reeds sedert eenigen tijd houden sommige dagbladen het publiek bezig met allerlei verhalen over den vermaarden Hurter, den oostenrijkschen geschiedschrijver. Hij was niet alleen in ongenade gevallen maar zelfs verbannen, later in de gevangenis geworpen. De bron dier lasterlijke geruchten kwam ons steeds zoo verdacht voor, dat wij die verhalen niet eens opgenomen hebben. De oostenrijksche *Volksbote* verklaart thans dat al die geruchten ongegrond zijn. Wel verre van uit Weenen gebannen of gevangen genomen te zijn, is de heer Hurter, die in het begin der revolutie van zijn traktement beroofd werd, door het tegenwoordig ministerie in zijne betrekking als geschiedschrijver hersteld. De *Bote* kan geene woorden genoeg vinden om het gedrag der dagbladen te laken, die er zich op toeleggen den vlekkeloozen naam van dien deugdzame te bezwalken.

— Het ministerie is voornemens in Hongarije scholen voor den landbouw en armen-kolonien te stichten. Deze laatsten zouden een gedeelte der onmeetbare woeste gronden in Hongarije ontginnen.

— De sleutels der stad Milaan, welke behooren tot de voorwerpen, die den 7 october 1848 aan het tuighuis ontvreemd werden, zijn nog niet teruggevonden.

Berlijn, 14 *November*, Heden heeft de Tweede Kamer art. 12 der Constitutie, naar het ontwerp der regering, aangenomen; het luidt aldus :

»De evangelische Kerk en de roomsch-catholijke Kerk even als elk ander godsdienstig genootschap, regelen hunne eigene zaken en behouden het bezit en het genot der instellingen, dotatien en fondatien tot doeleinden van eeredienst, onderwijs en liefdadigheid aangewezen.»

Bij deze bepalingen is een transitoir arrikel gevoegd, waarbij het kerkelijk gezag van den Staat gehouden is de evangelische Kerk behulpzaam te zijn in het doel, om haar eene Constitutie te geven ten einde in het genot te komen der in art. 12 omschreven regten.

Daarna heeft de Kamer art. 13 aangenomen in denzelfden inhoud als door de Eerste Kamer was goedgekeurd :

»De godsdienstige genootschappen mogen vrijelijk met hunne overheden briefwisseling voeren. De afkondiging van kerkelijke bevelen is aan geene andere beperking onderhevig, dan die, welke voor elke andere afkondiging vastgesteld is.»

— Men beweert dat het wetsontwerp tot afschaffing der vrijdommen van de grondbelasting, in een antwoord van den minister van justitie aan de Tweede Kamer beloofd, nog lang achterwege zal blijven, daar de koning het ontwerp van afschaffing zonder schadeloosstelling, hem door het ministerie aangeboden, als eenen diefstal heeft beschouwd.

Munchen, 12 *November*. Ook de Eerste Kamer heeft zich vereenigd met de staatkunde van het ministerie in de duitsche aangelegenheden.

Frankfort, 13 *November*. De prins Karel de Linange, schoonbroeder van koningin Victoria, ex-president van het Rijksministerie, heeft zich sedert eenige dagen te Frankfort gevestigd. Men kent de reden van zijn verblijf alhier niet.

Weener-beurs, 14 November. Metall. 5 p. c. 9$\frac{3}{4}$. d. 12$\frac{7}{8}$ c. 48 Leen. 1834, 169 1839, 113$\frac{3}{8}$. Bank 1195.

ENGELAND

Londen 14 *November*. De leden van de klub des legers en der marine hebben eenige dagen geleden, van den President der Fransche Republiek een prachtig tapijt der Gobelins ontvangen. Dit waarlijk koninklijk geschenk was vergezeld van eenen brief van den Franschen ambassadeur Drouyn de Lhuis.

— De vermaarde romanschrijver Ch. Dickens verzet zich in den *Times* tegen de ergerlijke tooneelen welke de teregtstelling van twee moordenaars dezer dagen hebben opgeleverd en uit het verlangen dat de doodvonnissen binnen de muren der gevangenis zullen ten uitvoer gelegd worden, met al de waarborgen voor de billijke en onverzetbare toepassing der wet.

— De heer Cobden heeft gisteren avond te Birmingham eene vergadering bijgewoond van aanhangers der beweging, welke tot doel heeft de daarstelling van een grooter getal kiezers, om de zegepraal der finantieele en staatkundige hervorming te verzekeren en den invloed der groote grondeigenaren, die, hunne goederen onder eene menigte pachters verdeelende in vele distrikten meester der verkiezingen zijn, tegen te wegen.

De vergadering was zeer talrijk ; de heeren Bright, Thompson en vele andere leden van het Parlement woonden haar bij. Na een aantal redenaars gehoord te hebben, heeft men de grondslagen gelegd tot de daarstelling van een aantal genootschappen, met hetzelfde doel als dat, hetwelk reeds te Birmingham bestaat onder den naam van *Freehold-land-Society*.

— Een dagblad van Lissabon, de *Estandarte*, verzekert dat het portugeesch gouvernement zich tot het huis der gebr. Baring gewend heeft om eene leening van 45,000 p. st. te sluiten. Datzelfde dagblad deelt het volgend antwoord van dat huis mede :

»Een land dat zich in de noodzakelijkheid ziet, zich voor eene zoo kleine leening tot vreemden te wenden, moet voorzeker geheel ten onderen geraakt zijn. Wij zouden gedacht hebben dat eene zoo geringe som gemakkelijk in de eerste de beste straat van Lissabon konde gevonden worden, doch uw voorstel geeft ons de overtuiging dat de financien van Portugal wezenlijk in den betreurenswaardigsten toestand zijn en die overtuiging stelt ons in de onmogelijkheid het aan te nemen.

FRANKRIJK.

Parijs, 15 *November*. In *l'Evènement* leest men :

»Het is wel waar dat de heer de Rayneval de portefeuille van buitenlandsche zaken geweigerd heeft, doch de geruchten, welke geloopen hebben betrekkelijk de heer Drouyn de Lhuis hebben geen grond hoegenaamd, zijne benoeming zou een onzin zijn na zijne vervanging door het gouvernement dat hem heden zou terugroepen.

»Twee verschillende plannen schijnen eenigen kans van geluk te hebben.

»Volgens het eerste zou de generaal d'Hautpoul voor goed de portefeuille van buitenlandsche zaken, welke hij thans *ad interim* heeft, behouden en de generaal Lahitte zou hem aan het departement van oorlog opvolgen.

»Volgens het tweede zou de generaal d'Hautpoul aan oorlog blijven en de heer de Bassano zou de door de weigering van den heer de Rayneval opengeblevene plaats bekleeden.

— De minister van justitie zal morgen der Vergadering een wets-ontwerp aanbieden, houdende, dat aangezien de veroordeeling welke een aantal leden der wetgevende vergadering getroffen heeft, deze opgehouden hebben deel te maken der nationale vertegenwoordiging en dat in hunne vervanging moet voorzien worden.

— De commissie, belast met het onderzoek van het voorstel der heeren Ney de la Moskowa en anderen, om een jaarlijksch crediet van 52,000 te openen, voor kosten van woning van den vice-president der Republiek, heeft geconcludeerd dat tot einde jaarlijks eene som van 20,000 fr. op de begrooting zal gebragt worden.

— Het *Journal des Débats* meldt het volgende:

»De heer Vallat, fransche consul te Magador is te Parijs aangekomen. Het schijnt zeker te zijn, dat hij voor zijn vertrek uit die stad alle genoegdoening, welke hij eischte, erlangd heeft en dat de gebruikelijke saluutschoten tusschen de forten en de fransche schepen gewisseld zijn.

— De veroordeelden van Versailles zijn naar Parijs vervoerd en van daar onmiddellijk met een afzonderlijken trein naar Doullens overgebragt.

— De minister van de Vereenigde Staten van Amerika heeft heden eene lange conferencie met den minister van buitenlandsche zaken gehad.

— De beruchte bijzit van Fieschi, Nina Lassave, is in het Hotel-Dieu overleden.

— De heer Guizot is heden te Parijs aangekomen en aan zijne oude woning, straat Ville-l'Evêque afgestapt.

— De zeven en dertig beschuldigden bij de Hooge Vierschaar van Versailles, ten getale van 37 zijn door die Vierschaar tot deportatie veroordeeld. Onder hen bevinden zich Ledru Rollin, Considérant, Boichot, Rattier, Martin Bernard, Felix Pyat, Kersausie, Etienne Arago en Perrier.

— De wetgevende vergadering heeft besloten dat het voorstel van den heer Desmousseaux Grivé, strekkende dat de vergadering niet meer eene algemeene plegtigheid zal bijwonen of eene deputatie daarheen zenden, in overweging te nemen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 19 November.

Te aanzien van den gezondheidstoestand van den gewezen minister Luzac ontvangen wij thans meer geruststellende berigten. Hij is tegenwoordig zeer kalm en bedaard, doet iederen dag eene kleine wandeling, nu eens geheel alleen, dan weder in gezelschap van een zijner huisgenooten, terwijl er gegronde hoop van steeds toenemende beterschap bestaat. Uitroepingen van zelfverwijt worden thans niet meer gehoord. Terwijl onze correspondent dit schrijft, wandelen de heer Luzac en zijne echtgenoote zijne woning voorbij. (*Zond. Bl.*)

— Door het hooger bestuur is bepaald, dat de verkiezing voor een lid van de tweede kamer der statengeneraal, in plaats van den heer mr. J. R. Thorbecke, zal moeten plaats hebben vóór 9 December aanstaande en dat mitsdien de kiezers van het 1ste kiesdistrict dezer provincie (Leyden) daartoe door gedeputeerde staten zullen behooren te worden opgeroepen.

's Gravenhage, 15 *November*. Z. M. de koning is gisteren avond ten 10 ure van het Loo alhier teruggekeerd. Heden morgen vroegtijdig heeft Z. M. bereids met den heer Thorbecke geconfereerd.

— De heer A. J. van Bevervoorde, krachtens beve van den heer procureur-generaal bij het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland, den 14den dezer te Amsterdam gearresteerd, en naar de gevangenis alhier overgebragt, heeft gisteren dien hoogen ambtenaar doen insinueren, dat hij verzet doet tegen zijne inhechtenisneming en uitvoering der straffen, hem bij arrest van het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland, dd. 15 April 1848, opgelegd; en zulks op grond van verjaring, met dagvaarding van ed. groot achtb., om op de eerste gewone teregtzitting van gemeld hof te verschijnen, ten einde door dien regter omtrent dat verzet worde uitspraak gedaan, tevens met sommatie, om in afwachting dier uitspraak, hem onmiddelijk op vrije voeten te stellen. De procureur-generaal voornoemd, niet willende vooruitloopen de te ten deze te nemen beslissing van opgemeld provinciaal geregtshof, heeft uit dien hoofde gelast, dat de begonnen uitvoering van het condemnatoir arrest provisioneel zal worden geschorst, en mitsdien zijn provisioneel ontslag bevolen, waaraan dan ook bereids is voldaan.

— 17. Heden heeft voor het provinciaal geregtshof van Zuid-Holland gediend de zaak voor den heer A. J. E. van Bevervoorde. Door hem werd aan het hof een uitstel gevraagd, op grond, dat hij uit hoofde van den korten termijn na zijne in vrijheid stelling niet genoegzaam was voorbereid, om de gronden te doen kennen eener door hem in te stellen prejudiciëie questie, alsmede, vermits hij niet in het bezit was van de noodige bescheiden, door hem bij rekwest aan den hoogen raad ingezonden, waardoor hij zich buiten staat bevond, zijne verdediging volledig voor te dragen.

De E. G. A. heer advokaat-generaal Gefken, belast met de waarneming van het openbaar ministerie in deze, verklaarde geen bezwaar te hebben tegen de inwilliging van het gedaan verzoek en gaf in overweging om de behandeling der zaak, betreffende de verjaring, te doen plaats hebben op Zaturdag 8 December aanstaande; met welke conclusie het hof zich vervolgens heeft vereenigd.

Schiedam, 15 *November*. De dag van heden was voor de catholieke ingezetenen dezer stad een ware feest- en vreugdedag. Reeds vijf en twintig jasen mogten zij zich in het bezit van eenen der prachtigste tempels verheugen; het was dit vijfentwintigjarig bestaan dier kerk, hetwelk heden werd gevierd.

Daags voor het feest, hetgeen onder het gelui der klokken met eene solemneele vesper een aanvang nam, stapte Zijn Doorl. Hoogw. mr. de baron van Wijckerslooth, bisschop van Curium, aan de pastorij af. Z. Hoogw. werd met alle blijken van godsdienstijver en van de levendigste vreugde door eene ontelbare menigte, die van Z. Hoogw. aankomst verwittigd was, begeleid.

Op den feestdag zelven en reeds daags te voren, zag men van de spits van den toren, benevens van de pastorij en van vele woningen, vlaggen wapperen. Vroegtijdig stroomde eene groote menigte naar den smaakvol versierden tempel, om daar bij de plegtige hoogdienst tegenwoordig te zijn, ten einde God in denzelven hare hulde en dankbaarheid voor al het goede van Hem ontvangen, te gaan betoonen. Ten tien ure begon de pontificale mis, welke door mgr. den bisschop van Curium, bijgestaan door eene talrijke priesterschaar, werd gecelebreerd. Na het Evangelie beklom de Wel Eerwaarde Heer H. J. Holterman, pastoor te Rhoon, den kansel en hield, naar aanleiding van Joannes 4, vers 23 en 24, eene voor die plegtige gelegenheid doelmatige redevoering. De heerlijke mis van den componis Smit werkte mede om de Katholieken tot godsvrucht te stemmen.

Na den middag werden de Katholieken door eene andere godsdienstige vreugde verrast, namelijk door het instellen van den H. Kruisweg, waardoor aan hunne godsvrucht een nieuw voedsel werd gegeven, waartoe de echt godvruchtige weldadigheid van eenen edelen gever hen in de gelegenheid stelde.

Bij deze zoo heerlijke sieraden het kunstgewrocht van den heer IJzendijk, voegen zich nog de nieuwe biechtstoelen, gemaakt door de allezins bekwame hand van den heer W. Thijssen te Rotterdam, waarvan het fraaije beeldhouwwerk door den heer Strackee is vervaardigd. Beiden mogen dan evenzeer, zoomede de kunstschilder, aanspraak op lof en aanbeveling maken.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

In de zitting van Donderdag 15 Nov. heeft de commissie voor de verzoekschriften verslag uitgebragt op de volgende adressen:

I. Bij monde van den heer Dommer van Poldersvelt: 1. op een adres van dr. D. A. ten Bosch, te Hees, tot het erlangen van eene dispensatie der wet van 12 Maart 1818 voor de uitoefening der betrekking van plattelands genees- en heelmeester. Orde van den dag. 2. Op dat van H. J. Swaving c. s. te Zutphen, houdende bedenkingen tegen de tegenwoordige jagtwet. 3. Op dat van J. L. Wolterbeek c. s. te Borculo, houdende bedenkingen als voren. — Omtrent beide verzoekschriften wordt besloten ze ter griffie neder te leggen, nadat door den heer Bachiene dat besluit nader was aangedrongen.

Daarop merkte de heer Bachiene het volgende aan:

Ik heb alleen het woord gevraagd, om de conclusie der commissie en het verzoek der adresanten ten meeste te ondersteunen, en neem deze gelegenheid waar, de aandacht te vestigen op *de strenge wijze van invordering* van boeten, wegens overtreding der wet op de jagt en visscherij opgelegd, die alsnog plaats heeft ten gevolge van besluiten van 1823 en 1840.

»De wetten schijnen toe te laten dat een veroordeelde tot eene jagtboete van *f* 20 worde gegijzeld *voor ses maanden*, ofschoon een vonnis op 2 September 1844 te Arnhem gewezen (*Weekbl. v. h. Regt* van 2 Dec. 1844 no. 552) integendeel beslist dat zoodanige onvermogende veroordeelde onder het voorwendsel van invordering van *f* 20 boete, slechts 14 dagen van zijne vrijheid kan worden beroofd.

»Bij het vele werk, dat ons wacht, zal eene herziening der jagtwet wel niet zoo onmiddellijk kunnen plaats hebben, doch eene minder strenge toepassing van het dwangmiddel van gijzeling is dadelijk mogelijk.

»Ik maak alzoo van de tegenwoordigheid van een lid van het gouvernement gebruik, om den wensch te uiten tot eene dadelijke intrekking van het besluit van 23 April 1840 no. 77.»

II. Bij monde van den heer van Heiden Reinestein: 1. Op een adres van H. K. Otter c. s., veenlieden uit Friesland, die aan de kamer mededeeling doen van een adres door hen aan den koning ingediend, betrekkelijk de afschaffing van den accijns op de turf. — Griffie. 2. Op dat van de Regering der stad 's Hertogenbosch, houdende klagten over de schade aan de landerijen rondom die stad, door toenemende overstrooming. — Griffie. 3. Op twee brieven van Herman Minderman, te Amsterdam, waarin wordt aangedrongen op de tusschenkomst der vergadering, ter voldoening van een door hem afgegeven wisselbrief. Orde van den dag.

Latere Berigten.

(*Zondag* 18 *november*)

Napels, 6 *november*. Gisteren is te Portici een consistorie gehouden. Daarbij zijn een aantal bisschoppen benoemd. Men verzekert dat de Paus daarbij van zijnen aanstaanden terugkeer in Rome gesproken heeft.

Er is steeds sprake van den terugkeer des H. Vaders, men zegt, dat Pius IX goede hoop aan de deputatie der geestelijkheid gegeven heeft en dat hij zich nog duidelijker jegens den Stedelijken Raad heeft uitgelaten.

Het onberaden gedrag van het fransche kabinet door het terugroepen van den heer de Corcelles, op het oogenblik zelf dat de Paus er in toestemde om naar het Vatikaan terug te keeren, heeft alle plannen verijdeld, en er is alle reden te vreezen, dat de Paus voor het oogenblik, besloten heeft te Portici of in eenig ander klein paleis, dat de koning van Napels te Caserta te zijner beschikking zal stellen, zal willen verblijven. Deze terugroeping, welke ook daarvan de oorzaak moge zijn, verbeurt de sedert maanden behaalde diplomatieke voordeelen.

De Paus had in de opregtheid en onkrenkbare goede trouw van den heer de Corcelles een vertrouwen, dat hij niet aan iedereen schenken konde. Maar hoe wil men dat de H. Vader het minste vertrouwen stelle in de zoo wisselvallige staatkunde van Frankrijk; aangezien, terwijl hij bereid was de voorgestelde overeenkomst te bekrachtigen, de eenige minister, wiens regtschapenheid alle gewetensangst moest doen verdwijnen, juist teruggeroepen werd.

Een bijzondere brief uit Rome behelst eene zeer gewigtige tijding, welke wij onder alle voorbehoud mededeelen. De Paus, namelijk, vernomen hebbende de terugroeping van den heer de Corcelles en zijne vervanging door eenen generaal, de titels van gevolmagtigden minister en van opperbevelhebber in zich vereenigde, zijnen terugkeer in zijne Staten tot eenen onbepaalden tijd hebben uitgesteld. Het is bekend, dat de H. Vader reeds zijne toebereidselen gemaakt had, om in zijne hoofdstad terug te keeren.

Kolony, die den eersten slag aan den graaf Lemburg op de brug van Peth heeft toegebragt is den 10 gevangen genomen.

Te Berlijn schijnen groote gebeurtenissen op handen te zijn; want terwijl men van de eene zijde van oproerige bewegingen spreekt, wordt van de andere zijde over niets minder gehandeld, dan over het weder in staat van beleg stellen van Pruissen's hoofdstad. Uit de echte berigten blijkt echter zoo veel, dat men de volksvergaderingen zal verbieden.

De weduwe van den graaf Batthyany is den 10 november te Munchen aangekomen, zich met haren broeder, de graaf Fr. Zichy naar de goederen van ha-

ren schoonbroeder, den baron Westerhalz begevende.

Te Geneve heeft bij de verkiezingen de radikale partij de zegepraal behaald. Het lot van gansch Zwitserland scheen van deze verkiezingen af te hangen. Trouwens, Geneve werd steeds het protestantsch Rome genoemd. De uitslag der verkiezingen zal dus het stelsel van verdrukking meer bestendigen.

Uit Frankrijk hebben wij heden geene belangrijke tijdingen ontvangen. De wetgevende vergadering heeft zich slechts met plaatselijke belangen bezig gehouden. Alle toelage aan den vice-president der Republiek is door de wetgevende vergadering geweigerd.

(*Maandag* 19 *november*.)

Uit Rome wordt geschreven dat de generaal d'Hautpoul aldaar niet zal aankomen, maar op verzoek van den H. Vader door den generaal Oudinot vervangen zal worden.

Het vertrek van den heer de Corcelles wordt steeds betreurd; de Paus stelt het onbepaaldste vertrouwen in dien staatsman.

Te Pesth zijn weder een aantal veroordeelingen uitgesproken. Drie doodvonnissen zijn door den generaal Haynau in 15 jaren vestingstraf veranderd.

De vrees voor eene volksbeweging duurt te Berlijn steeds voort.

De groothertog van Baden heeft eene algeheele amnestie verleend aan al de staatkundige veroordeelden, welke tot niet meer dan twee jaren gevangenisstraf veroordeeld zijn.

De heer Vaïsse, voormalig directeur der burgerlijke zaken te Algiers, is benoemd tot minister van binnenlandsche zaken te Parijs, en de heer F. Barrot gaat van dat departement tot de buitenlandsehe zaken over.

De veroordeelden van den 13 junij te Doullens gekerkerd, alwaar zich insgelijks Barbès en andere veroordeelden van den 15 mei bevinden.

De heer Rodat geeft zijn voorstel om het zegel op de dagbladen weder in te voeren, ingetrokken.

De fransche Wetgevende vergadering heeft beraadslaagd over de afschaffing der artt. 414, 415, 416, van het Code Penal; doch is eergisteren nog niet tot een besluit gekomen.

Men zegt dat Mazzini voornemens is een een europeesch democratisch congrès te Luik te beleggen.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

De gemeente B. in de nabijheid van 's Hertogenbosch is begiftigd met eenen rijks-ontvanger, die vroeger te G. in Limburg geplaatst was, doch aldaar zoo zeer gezien werd, dat hij volgens zijne eigene verklaring, zijne verplaatsing heeft moeten vragen, omdat hij wenschte nog wat langer te leven. Daar deze reputatie den heer ontvanger gevolgd was, bevreemdde zulks de ingezetenen van B. zeer, daar die heer een ieder vriendelijk en zelfs buitengemeen complimenteus behandelde. Doch eindelijk is de aap uit den mouw en thans bevreemde het niemand meer. Gelukkig evenwel dat de goede en regtvaardige heer directeur der belastingen er beter over denkt en dien heer, naar ik verneem, een geduchte les heeft gegeven over zeker feit, hetwelk wij voor heden noch onder ons houden; omdat ons doel thans nog slechts is, dien heer ontvanger te waarschuwen, dat het publiek de oogen op hem gevestigd heeft, en hem waarschuwen, dat alleen goede trouw en voorkomende heid jegens de contribuabelen, welke deugden zeer goed met de strengste pligtsbetrachting te vereenigen zijn het best kunnen strekken om hem bemind te maken en het zoo zware juk der belastingen eenigzins te verzachten.

Wij hopen nimmer in de verpligting te zullen komen, duidelijker en onbewimpelder te moeten spreken. Dit hangt het meest van den hier bedoelden ontvanger te B. af.

Z.

De DIRECTEUR VAN HET POSTKANTOOR te *'s Hertogenbosch* verwittigt de daarbij belanghebbenden dat, ingevolge het bepaalde bij Art. 24 der algemeene Instructie voor de *POSTERIJEN*, de te verzenden, GECONTRASIGNEERDE DIENSTBRIEVEN EN PAKKETTEN aan het daarvoor ten Postkantore aangewazene *Guichet* (Links) aan eenen Ambtenaar moeten worden overhandigd; zullende bedoelde in de *Brievenbus* gevondene Stukken *met post bezwaard*, naar derzelver bestemming verzonden worden.

's Bosch den 18 *November* 1849.

De Directeur voornoemd,
H. A. CREMERS.

Advertentiën.

☞ Een bekwame, vlugge *LETTERZETTER*, van goede getuigschriften voorzien kan vast werk bekomen bij L. VAN GEMERT, Boekdrukker te *Waalwijk*.

Publieke Verpachting
VAN
PAARDENMEST.

Vallende van de *PAARDEN* der KOMPAGNIEN van het REGEMENT VELD-ARTILLERIE te *'s Bosch*, in garnizoen, gedurende den Jare 1850; *op den* 24 *November* 1849 des *middags* ten 1 uur ten BUREELE van den *LUITENANT-KWARTIERMEESTER* dier KOMPAGNIEN, alwaar mede de voorwaarden van *heden* af ter lezing zullen liggen.

VERKOOPING
VAN EENE GROOTE PARTIJ
Kinder Speelgoed.

Op *Woensdag den* 21e *November* 1849, des *namiddags* om 2 *uren*, ten huize van den VENDUMEESTER J. DE BRUIJN, in de St. Jorisstraat te *'s Bosch*.

Op *Woensdag den* 21 *November* 1849 des namiddags ten *twee* ure en volgende dagen, zal de VENDUMEESTER *J. N. CREFCOEUR*, ten Sterfhuize van Mejufv. DEW. FRANKEN in de Ridderstraat te *'s Bosch*, ten overstaan van een bevoegd Ambtenaar aan de hoogstbiedend

VERKOOPEN

EEN NETTEN INBOEDEL ALS:

CHIFFONNIÈRE met marmerblad, LINNEN en PENANT KASTJES, STOELEN, TAFELS, PORSELIEN, GLAS AARDEWERK, KOPER, TIN, GOUD, ZILVER, LINNEN, PELLEN, BEDDEN, KLEEDERSTUKKEN, KAGCHELS enz.

VOORTS:

Eene partij WINKEL GOEDEREN als SCHALEN, GEWIGTEN enz.

Op *Dingsdag* te voren, van 10 tot 12 en 2 tot 4 ure voor een ieder te zien.

VEREENIGDE

's Hertogenbossche
Stoomboot Societeit.

Te beginnen met *Dingsdag* 20 *November e. k.* tot nadere aankondiging is het uur van afvaart van 's HERTOGENBOSCH bepaald: Dagelijks des *morgens* ten 7½ ure. De *vertrek*, uren van SCHIEDAM en ROTTERDAM, blijven onveranderd.

☞ Tevens zij men indachtig om de te verzenden *GOEDEREN* EEN KWARTIER UUR bevorens te doen aanteekenen, zullende zij anders tot de volgende reis blijven liggen.

J. SMIT Gz., *A. B. VAN DER VIES*, *L. A. KESPER* en *A. SENATOR*, MAKELAARS, presenteren aan de meestbiedende te

VERKOOPEN:

door den Deurwaarder *J. A. WORMSER*

Ruim 800 Balen onderscheidene soorten van
WOLLE,

liggende en op zoodanige Conditien als bij gedrukte Notitiën nader zal worden aangewezen. De VEILING zal plaats hebben te *Amsterdam*, op *Donderdag den* 29 *November* 1849, *'s avonds* te 6½ ure *precies* in den BRAKKENGROND in de *Nes*.

Openbare Verkooping
VAN
BOOMEN
ONDER
ASTEN.

De Notaris ROVERS te *Asten*, zal op *Maandag den* 26 *November* 1849, des *morgens*, ten 9 *ure* te beginnen, voor den Heer ANTONIE MICHIELS en aldaar,

Publiek Verkoopen:

50 stuks schoone zware *WILGEN BOOMEN*, zeer geschikt voor KLOMPHOUT, staande nabij Sluis No. 11, langs den weg van *Asten* naar *Someren*.

ZEGT HET VOORT.

DE VOORTREFFELIJKE UITWERKING DER

Holloway's pillen,

tot herstel van slechte spijsvertering, lever- en maagkwalen. De buitengewone hoedanigheid der *Holloway's pillen*, als een zeker middel in alle gevallen waar de maag werkeloos of ongesteld, of de lever aangetast is, is algemeen erkend in alle standen der maatschappij. Ter genezing van zulke ongesteldheden overtreffen dezelven elk ander tot dus verre ontdekt geneesmiddel. Zij werken zoo onmiddelijk op de ongesteldheid zelve dat elke lijder ten deze slechts eene enkele proef gelieve te nemen, om van derzelver krachtdadige uitwerking overtuigd te zijn; voornamelijk diegenen welke door een veeljarig verblijf in Indië of wel door weinig beweging, of veel zitten ten gevolge van aanhoudend studeren enz., in een hoogeren graad aan de bedoelde ziekten lijden.

DOOSJES PILLEN à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7.07 *f* 15,50, *f* 23,50. POTJES ZALF à *f* 0,90, *f* 2,15, *f* 3,30, *f* 8,15, *f* 15,90, *f* 23,90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij H. VAN DEN GOORBERGH, te *Breda*; bij J. P. VERLINDEN, te *Bergen-op-Zoom*; en bij J. STRAATMAN, hoofdepothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen* Strand 244 HOLLOWAY'S etablissement.

BEURS VAN PARIJS
17 *November*.

3 pCt.	57 00	57.00
5 »	89.95	89.85
Fr. Bank.	2395	2395
Rom. Eff.	82	82¼

BEURS VAN AMSTERDAM.
17 *November*.

W. S, 2½ pCt. 53¼. 7/16 Dito 3 pCt. 63. Certific. 4 pCt. 82½. Ardoins 85 p. st 12¼ Oude Russen 104¾.

GRAANMARKT TE 's BOSCH,
Vrijdag en *Zaturdag*, 16 en 17 *November*.

Rogge	4.10 — 4.35.— en 4.50.
Boekweit	3.75 — 4.00 — en 4.20.
Haver.	2.00 — 2.35

OPGAVEN van de HOOGTE der RIVIEREN DE MAAS te GRAVE en van de DIEZE te 's BOSCH, waargenomen des morgens ten ure

DATUMS	MAAS TE GRAVE				DIEZE TE 's BOSCH.					
	BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	GEVALLEN.
Nov.	ell.	dm.	ell	dm	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
17	5	76	3	»	»	»	1	69	3	•
18	»	»	»	»	»	»	1	75	»	6
19	»	»	»	»	»	»	1	72	3	•
	»	»	»	»	»	»	»			

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Bij de Wed. D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.